

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 13 marca 2017 roku powodowie Ł. O. i D. G. prowadzący działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod firmą (...) s.c. domagali się zasądzenia od pozwanego (...) S.A. w W. solidarnie na ich rzecz kwoty 6.112,78 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 19 lutego 2017 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenia kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazali, że w dniu 25 stycznia 2017 roku na mocy cesji E. Ż. przełała na powodów przysługującą jej względem strony pozwanej wierzycielność o wypłatę odszkodowania wynikającą ze szkody powstałej na skutek wypadku komunikacyjnego z dnia 21 grudnia 2016 roku. Sprawca wypadku posiadał umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych u pozwanego. Pozwany w piśmie z dnia 9 lutego 2017 roku uznał roszczenia powodów wynikające z powstania szkody w pojeździe poszkodowanej marki M. (...) o nr rej. (...). W wyniku szkody z dnia 21 grudnia 2016 roku poszkodowana zmuszona została do wynajęcia samochodu zastępczego F. (...) o nr rej. (...) do czasu wypłaty odszkodowania. Samochód zastępczy został wydany poszkodowanej w dniu 22 grudnia 2016 roku, zaś zwrócony w dniu 28 stycznia 2017 roku, jeszcze przed otrzymaniem odszkodowania, gdyż jej samochód został naprawiony. Samochód zastępczy był jej niezbędny do zaspokajania podstawowych potrzeb życia codziennego, pomagania matce w prowadzeniu działalności. Powodowie w dniu 24 stycznia 2017 roku wystawili na rzecz poszkodowanej fakturę VAT nr (...) na kwotę 7.903,98 zł. Przyjęta na fakturze stawka za najem samochodu mieści się w przedziale cenowym oferowanym na rynku krajowym przez innych przedsiębiorców świadczących podobne usługi i została zaakceptowana przez poszkodowaną. Pozwany na podstawie własnej kalkulacji ustalił odszkodowanie w wysokości 1.968 zł. Na dochodzoną kwotę składają się: 5.935,98 zł tytułem odszkodowania stanowiąca różnicę pomiędzy kosztami poniesionymi przez powodów tytułem udzielonej usługi najmu pojazdu zastępczego a kwotą przyznaną przez pozwanego oraz kwota 176,80 zł tytułem rekompensaty przysługującej z tytułu art. 10 ust. 1 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych. Rekompensata ta jest wartością stałą wynoszącą 40 €, która należy się za sam fakt opóźnienia w zapłacie. Wartość 176,80 zł stanowi przeliczenie kwoty 40 € według średniego kursu euro ogłoszonego przez NBP ostatniego dnia miesiąca poprzedzającego dzień, w którym świadczenie stało się wymagalne, czyli 30 grudnia 2016 roku (pозew k. 3-9).

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym w dniu 4 kwietnia 2017 roku Sąd Rejonowy w Kielcach w całości uwzględnił żądanie pozwu (k.44).

W sprzeciwie od wydanego nakazu zapłaty pozwany (...) S.A. wniósł o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu przyznał, że nie kwestionuje swojej odpowiedzialności z tytułu odpowiedzialności gwarancyjnej za sprawcę szkody ubezpieczonego w ramach OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Po dokonaniu oględzin, pozwany zakwalifikował szkodę jako całkowitą i z tego tytułu wypłacił odszkodowanie. Pozwany po przedstawieniu mu przez powoda faktury VAT z dnia 24 stycznia 2017 roku wypłacił mu odszkodowanie w wysokości 1968 zł brutto. Co do pozostałej części wskazał, że kwestionuje zarówno okres najmu pojazdu zastępczego przyjęty przez powodów, jak i wysokość stawki 189 zł netto (brutto 232,27 zł). Pozwany uznał za uzasadniony najem pojazdu przez okres 20 dni według stawki 80 zł netto za dobę. Kwota wskazywana przez powoda jest rażąco wygórowana. Poszkodowana odrzucając ofertę pozwanego wynajmu samochodu za mniejszą stawkę, sama naraziła się na jego zarzut, że wynajęła samochód po większej cenie. Była ona zobowiązana do tego, by nie zwiększać wysokości szkody. Ponadto gdyby sama była zobowiązana ponieść koszty tego wynajmu, to z pewnością szukałaby racjonalnego rozwiązania tej sytuacji. Pozwany podniósł ponadto, że bezzasadne jest również żądanie zasądzenia od niego kwoty 173,20 zł tytułem rekompensaty. Strony nie były nigdy związane umową handlową, gdyż szkoda była likwidowana w oparciu o umowę odpowiedzialności cywilnej (sprzeciw k. 50-54).

W odpowiedzi na sprzeciw, strona powodowa wskazała, że poszkodowany nie jest zobowiązany do najmowania pojazdu zastępczego wyłącznie w przedziale kwotowym stawek najmu uznawanych przez pozwanego lub najmowania pojazdu od przedsiębiorstw współpracujących z ubezpieczycielem sprawcy. Poszkodowany ma prawo wyboru usługodawcy zajmującego się wynajmem samochodów zastępczych. E. Ż. wynajęła samochód z tego samego segmentu

co jej pojazd uszkodzony. Zdaniem powodów to na pozwanym, wobec kwestionowania przyjętej stawki, ciąży obowiązek wskazania dowodów świadczących o kosztach najmu występujących na rynku. Pozwany tego zaniechał. Strona powodowa wskazała, że to pozwany był opieszły w toku postępowania likwidacyjnego, a wobec jego stanowiska, poszkodowana zdecydowała się oddać samochód do naprawy i na ten czas wynajęła pojazd zastępczy (k. 68-71).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

Powodowie Ł. O. i D. G. prowadzą działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej, której przedmiotem jest wynajem i dzierżawa samochodów osobowych i furgonetek. (okoliczność bezsporna)

W dniu 21 grudnia 2016 roku doszło do kolizji drogowej, w wyniku której uszkodzeniu uległ samochód osobowy marki M. (...) o nr rej. (...), którego właścicielem jest E. Ż.. Sprawca wypadku posiadał umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w pozwanym zakładzie ubezpieczeń. (bezsporne)

Na skutek powstałych uszkodzeń pojazdu, poszkodowana zmuszona została do oddania samochodu do naprawy. Samochód był jej potrzebny do zaspokajania podstawowych potrzeb życia codziennego, a także konieczności pomocy matce w prowadzeniu działalności gospodarczej. W związku z tym, w dniu 22 grudnia 2016 roku poszkodowana E. Ż. wynajęła u powodów samochód zastępczy marki F. (...) o nr rej. (...) za kwotę 189 zł netto za dobę. Samochód ten zwróciła w dniu 28 stycznia 2017 roku.

Dowód: oświadczenie poszkodowanej (k. 28), umowa najmu samochodu (k. 15), protokół wydania pojazdu (k. 18).

Podczas telefonicznego zgłoszenia szkody poszkodowana została poinformowana o możliwości zorganizowania najmu samochodu zastępczego przez pozwanego oraz że pozwany refunduje najem w zewnętrznych firmach do określonych kwot, w tym za samochód klasy C – od 75 do 100 zł netto. (dowód: nagranie zgłoszenia szkody k.61)

Powodowie w dniu 24 stycznia 2017 roku wystawili poszkodowanej E. Ż. fakturę o nr (...) na kwotę 7.903,98 zł brutto z tytułu najmu samochodu F. (...) za 34 doby według stawki 189 zł netto za dobę. (bezsporne, faktura VAT nr (...) k.23)

W dniu 25 stycznia 2017 roku na mocy cesji E. Ż. przelała na powodów Ł. O. i D. G. przysługującą jej względem strony pozwanej wierzytelność o wypłatę odszkodowania wynikającą ze szkody powstałej wskutek wypadku komunikacyjnego z dnia 21 grudnia 2016 roku dotyczącą poniesionych kosztów wynajmu samochodu zastępczego.

(bezsporne, umowa cesji k. 19)

Po przeprowadzonym postępowaniu likwidacyjnym, pozwany przyznał powodom kwotę w wysokości 1.968 zł, stanowiącą zwrot kosztów najmu samochodu zastępczego za 20 dni po 80 zł netto (98,40 zł brutto) za dobę. (bezsporne, decyzja z dnia 10 lutego 2017 roku k. 26).

Sąd zważył, co następuje:

I. Powyżej ustalony stan faktyczny był w zasadzie bezsporny i wynikał z dokumentów złożonych w sprawie. W szczególności bezsporne jest, że pozwany na mocy umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zobowiązany jest do pokrycia szkody powstałej u poszkodowanej na skutek kolizji samochodowej z dnia 21 grudnia 2016 roku, jak również nie była kwestionowana skuteczność umowy cesji wierzytelności z tego tytułu na powodów. Pozwany nie kwestionował również samej celowości najmu samochodu zastępczego i jego związku przyczynowego ze zdarzeniem powodującym szkodę. Sporna była natomiast wysokość stawki najmu oraz długość uzasadnionego okresu najmu pojazdu zastępczego ponad uznany przez pozwanego okres 20 dni.

II. Zgodnie z treścią art. 822 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Art. 361 §1 kc stanowi, że zobowiązany

do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła.

Zgodnie z zasadą ogólną art. 6 kc, ciężar udowodnienia faktu spoczywa na stronie, która wywodzi z niego skutki prawne. Koresponduje z tym przepisem art. 232 kpc, stanowiący, że strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Nie ulega wątpliwości, że to na powódzie spoczywa obowiązek wykazania, że najem samochodu zastępczego przez cały okres jego trwania był celowy i potrzebny, natomiast brak jest podstaw do jakichkolwiek domniemań w tym zakresie. Dowodem uzasadniającym zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego przez okres wskazany w pozwie i we wskazanej w nim wysokości niewątpliwie nie jest sama faktura VAT. Brak jest podstaw do domniemania, że samochód był uszkodzonej potrzebny aż do 28 stycznia 2017 r., co wynika jedynie z twierdzenia pozwu. Powód nie wskazał, kiedy naprawa samochodu uszkodzonej się zakończyła – zresztą, skoro pozwany zakwalifikował szkodę jako całkowitą, naprawa była ekonomicznie nieuzasadniona i o długości uzasadnionego najmu samochodu zastępczego winny decydować okoliczności faktyczne danej sprawy, potrzeby i możliwości finansowe uszkodzonego. Powodowie jednak, mimo zakwestionowania przez pozwanego długości uzasadnionego najmu, nie złożyli odpowiednich środków dowodowych – a nawet wnieśli o oddalenie wniosku pozwanego o przesłuchanie uszkodzonej w charakterze świadka. Sąd przychylił się do stanowiska powodów i oddalił ten wniosek z uwagi na rozkład ciężaru dowodu, gdyż to pozwany ma wykazywać okoliczności przemawiające za koniecznością najmu samochodu zastępczego. Z kolei wniosek powoda o przesłuchanie likwidatora szkody ze strony pozwanego był oczywiście nieprzydatny dla rozstrzygnięcia, gdyż nie są istotne motywy, dla których pozwany nie uznał roszczenia w pełni.

Oświadczenie załączone do pozwu, podpisane przez uszkodzoną, ma znikomą moc dowodową, gdyż stanowi dowód jedynie na okoliczność, że uszkodzona je podpisała. Nadto, jego treść wskazuje na sporządzenie go przez powodów na standardowym druku, co tym bardziej powoduje niemożność oparcia na nim ustaleń faktycznych. Sporządzenie takiego oświadczenia nie wiąże się z odpowiedzialnością karną za ewentualne poświadczenie nieprawdy.

W konsekwencji, powodowie nie wykazali, że cały czas najmu do dnia 28 stycznia 2017 roku pozostawał w związku przyczynowym ze szkodą.

III. Odnośnie wysokości stawki za najem, Sąd uznał ją za zawyżoną. Z nagrania zgłoszenia szkody przez E. Ż. wynika, że uszkodzona została poinformowana o możliwości zorganizowania najmu pojazdu za pośrednictwem (...) S.A. i wskazano w niej jednocześnie stawki, do jakich pozwany akceptuje wynajem samochodu. Uszkodzona z tej propozycji jednak nie skorzystała i postanowiła wynająć samochód zastępczy na własną rękę. Jakkolwiek uszkodzona miała prawo postąpić w ten sposób, to decydując się na wynajem samochodu na wolnym rynku za cenę o wiele wyższą od wskazanej przez pozwanego, spowodowała zwiększenie szkody. Każda strona stosunków zobowiązaniowych ma bowiem obowiązek współdziałania przy wykonaniu zobowiązania, a w przypadku uszkodzonego czynem niedozwolonym – obowiązek minimalizacji szkody (art. 354 §2 kc), co potwierdził Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów z dnia 17 listopada 2011 r. w sprawie sygn. III CZP 5/11. Na dłużniku ciąży obowiązek zwrotu wydatków celowych i ekonomicznie uzasadnionych, pozwalających na wyeliminowanie negatywnych dla uszkodzonego następstw, niedających się wyeliminować w inny sposób, z zachowaniem rozsądnej proporcji między korzyścią wierzyciela a obciążeniem dłużnika.

Nie ulega wątpliwości, że w przypadku przywrócenia uszkodzonego pojazdu do stanu poprzedniego, uszkodzony nie ma obowiązku poszukiwania najtańszych części i usług, jednakże w ocenie Sądu zasada ta nie przystaje wprost do najmu pojazdu zastępczego. W przypadku uszkodzenia pojazdu bowiem, szkoda została już wywołana, a w celu jej usunięcia należy przywrócić pojazd do stanu pierwotnego. W przypadku zaś najmu pojazdu zastępczego, strata majątkowa powstaje dopiero z chwilą poniesienia kosztów najmu tego pojazdu (por. cytowana uchwała). W ocenie Sądu uszkodzony winien więc podjąć wysiłki w celu zminimalizowania straty, która nie powstaje per se, przez sam fakt uszkodzenia samochodu, a jej wysokość w postaci kosztów najmu jest zależna od uszkodzonego. Można zatem wymagać od uszkodzonego, aby dokonał pewnego poszukiwania i wyboru oferty pozostającej w rozsądnej proporcji między swoją korzyścią, a obciążeniem dłużnika. W okolicznościach niniejszej sprawy nie było nawet wymagane

jakiegokolwiek poszukiwanie ofert, skoro wystarczyło skorzystanie z oferty pozwanego. Poszkodowana winna więc skorzystać z tej propozycji, w ramach minimalizacji szkody, a skoro zdecydowała się na najem od innego podmiotu, nie budzi wątpliwości Sądu, że refundacja kosztów najmu pojazdu zastępczego ogranicza się do maksymalnej stawki wskazanej przez pozwanego 100 zł netto (123 zł z 23% podatku VAT).

Nie można tracić z pola widzenia okoliczności, że powodowie oferują wynajem samochodów ze świadomością, że jego koszt będzie pokryty przez ubezpieczyciela. Poszkodowanemu z tych względów nie zależy na zawarciu jak najkorzystniejszej umowy. Stawka, za jaką powód wynajmuje samochód, nie musi więc odpowiadać stawkom rynkowym, stosowanym w umowach między racjonalnymi podmiotami, ponoszącymi ciężar ekonomiczny najmu, natomiast może mieć na celu maksymalizację zysku.

Należy także podkreślić, że powód nie próbował nawet udowodnić, że uszkodzony samochód należał do klasy D, jak wynajęty. Jedynie zatem ubocznie należy wskazać, że według informacji powszechnie dostępnych w Internecie, samochód M. (...) jest znacząco mniejszy od wynajętego F. (...) (szerokość 170 cm i rozstaw osi 255 cm wobec 185 i 285 cm). Wystarczający wobec tego dla potrzeb poszkodowanej byłby samochód przeciętnej, a znacznie tańszej do wynajęcia klasy C (niższej średniej). Ponownie należy wskazać, że stronie powodowej zależy może na zaoferowaniu poszkodowanej jak największego samochodu, a poszkodowana może nie przykładać do tego wagi, mając świadomość, że nie płaci za najem.

IV. W konsekwencji, w ocenie Sądu w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą pozostawało odszkodowanie z tytułu najmu pojazdu zastępczego w kwocie 2.460 zł (20 dni x 123 zł). Od tej kwoty należało odjąć kwotę 1.968 zł wypłaconą przez pozwanego w toku likwidacji szkody, a więc do dopłaty na rzecz powodów pozostała kwota 492 zł.

Sąd oddalił żądanie powodów zasądzenia na ich rzecz kwoty 176,80 zł tytułem rekompensaty przysługującej z tytułu art. 10 ust. 1 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych jako oczywiście niezasadne, gdyż powodów z pozwanym nie łączyła transakcja handlowa w rozumieniu ustawy.

Mając na uwadze powyższe, Sąd na podstawie art. 415 kc w zw. z art. 822 §1 kc zasądził od pozwanego (...) S.A. na rzecz powodów solidarnie kwotę 492 zł jako pozostałą część odszkodowania. W pozostałej części Sąd oddalił powództwo jako niezasadne.

Na zasadzie art. 481 § 1 kc Sąd od tej kwoty zasądził odsetki ustawowe zgodnie z żądaniem powodów od dnia 19 lutego 2017 roku, kiedy to roszczenie było wymagalne.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c, zgodnie z którym sąd może włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczącej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu. Mając na uwadze to, że powodowie wygrali proces w znikomej części 8%, Sąd zasądził od nich na rzecz pozwanego całość kosztów procesu w kwocie 1.817 zł, na co złożyły się koszty zastępstwa procesowego w wysokości 1.800 zł oraz opłata skarbową 17 zł.

SSR Michał Derela